

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΥΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ**

Τηλ : 210.6419366

Fax : 210.6411523

Αθήνα 5 Ιουλίου 2007

Αριθ.Πρωτ. 2927/ εγκ. 9

Προς

Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών του Κράτους

Με αφορμή τις πρόσφατες σε όλη την χώρα μεγάλες πυρκαϊές σε δάση και δασικές εκτάσεις, που έχουν ως συνέπεια τεράστια οικολογική καταστροφή και αλλοίωση του περιβάλλοντος, σας γνωρίζουμε και παρακαλούμε για τα ακόλουθα :

A. I. Με το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος όπως αυτό αναθεωρήθηκε με το ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, ενταχθέν στο πλαίσιο των συνταγματικών κατοχυρώσεων προς προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, ορίζεται ότι : «Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξη το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων...Απαγορεύεται η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων εκτός εάν προέχει για την Εθνική Οικονομία ή αγροτική εκμετάλλευση ή άλλη τους χρήση που την επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον» ενώ με το άρθρο 117 παρ. 3 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Δημόσια ή ιδιωτικά δάση και δασικές εκτάσεις που καταστράφηκαν ή καταστρέφονται

από πυρκαϊά ή που με άλλο τρόπο αποφιλώθηκαν ή αποψηλώνονται δεν αποβάλλουν για το λόγο αυτό το χαρακτήρα που είχαν πριν καταστραφούν, κηρύσσονται υποχρεωτικά αναδασωτέες και αποκλείεται να διατεθούν για άλλον προορισμό».

Σε εκτέλεση του άρθρου 24 του Συντάγματος έχει εκδοθεί ο Ν. 998/1979 «περί προστασίας των δασών και δασικών εκτάσεων της χώρας» ο οποίος περιλαμβάνει πλειάδα διατάξεων προστατευτικών των δασών και δασικών εκτάσεων, μεταξύ των οποίων θα πρέπει να αναφερθούν εκείνες των άρθρων 18, 38, 45, 46, 47, 48, 49, 70 και 71. Με τις ρηθείσες ίδια διατάξεις η μεταβολή του προορισμού, της μορφής και της χρήσεως των δασών και δασικών εκτάσεων, **στην περίπτωση μεν του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος απαγορεύεται απολύτως, στις λοιπές δε περιπτώσεις αποτελεί εντελώς εξαιρετικό μέτρο** και ενεργείται πάντοτε κατόπιν σχετικής εγκρίσεως και αδείας του Υπουργού Γεωργίας ή της αρμοδίας δασικής αρχής υπό πολλές προϋποθέσεις. Κρίνουμε εδώ αναγκαίο να αναφέρουμε το περιεχόμενο του άρθρου 18 και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 71 Ν. 998/ 79. Με τη διάταξη του άρθρου 18 ορίζονται τα ακόλουθα : «Αι δασικαί αρχαί μεριμνούν δια την αδιάλειπτον και αποτελεσματικήν επιτήρησιν των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων προς φύλαξιν αυτών εκ των κινδύνων πυρκαϊών, παρανόμων υλοτομιών, εκχερσώσεων και βοσκήσεων ,την φύλαξιν των δασικών έργων, την προστασίαν της άγριας πανίδος και την πρόληψιν δασικών αδικημάτων». Εξάλλου με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 71 ορίζεται ότι : «κατά των ανεγειρόντων οιονδήποτε κτίσμα ή πραγματοποιούντων οιασδήποτε φύσεως εγκατάστασιν εντός δάσους ή δασικής εκτάσεως άνευ δικαιώματος ή καθ' υπέρβασιν των υπό του παρόντος

νόμου προβλεπόμενων εξαιρέσεων επιβάλλεται υποχρεωτικώς δήμους των προϊόντων των ως άνω αξιοποιούνων πράξεων ως και των αντικειμένων τα οποία εχρησίμευαν ή ήσαν προωρισμένα προς τέλεσιν αυτών. **Η δασική αρχή διατάσσει και, εν αρνήσει του υποχρέου, εκτελεί άνευ ετέρας διατυπώσεως την κατεδάφισιν των κτισμάτων».**

Περαιτέρω με τη διάταξη του άρθρου 290 του Ν.Δ. 86/ 69, η οποία διετηρήθη σε ισχύ και μετά την ισχύ του Ν. 998/79 (άρθρο 77 αυτού), ορίζεται ότι : «οι δασικοί υπάλληλοι και τα όργανα της δασικής υπηρεσίας εν γένει **θεωρούνται δια τας περί τα δάση παραβάσεις ως ανακριτικοί υπάλληλοι υπαγόμενοι υπό την ιδιότητα αυτή στην αρμοδιότητα του εισαγγελέα Πλημμελειοδικών»**, ενώ με τη διατηρηθείσα σε ισχύ με το Ν. 998/ 79 διάταξη του άρθρου 58 Ν.Δ. 86/ 69 ορίζεται ότι «το Δημόσιο είναι νομέας των αδέσποτων και των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων, έστω και αν δεν έκανε καμία πράξη νομής». Τέλος, συμφώνως προς τα οριζόμενα με το άρθρο 985 Α.Κ. **«ο νομέας έχει δικαίωμα να αποκρούσει με τη βία κάθε διατάραξη ή απειλούμενη αποβολή από τη νομήΟ νομέας ακινήτου από τον οποίο αφαιρέθηκε αυτό παράνομα έχει δικαίωμα να το ξαναπάρει με τη βία αμέσως μετά την αποβολή»**.

II. Από το περιεχόμενο των ως άνω διατάξεων συνάγονται αβιάστως τα ακόλουθα :

- 1) Απαγορεύεται η μεταβολή της δασικής μορφής και του προορισμού των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων, εκτός εάν συντρέχουν οι αναφερόμενοι σκοποί στο τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 24 του Συντάγματος.

- 2) Απαγορεύεται απολύτως η χρησιμοποίηση ή διάθεση των κηρυχθεισών ως αναδασωτέων (υποχρεωτικώς μάλιστα στις περιπτώσεις του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος) δασών και δασικών εκτάσεων δι' άλλον σκοπόν, εκτός της αναδασώσεως, απαγγέλλεται δε ακυρότητα πάσης διοικητικής πράξεως αναφερομένης στην χρησιμοποίηση αυτών δι' άλλον σκοπό εκτός από τον ανωτέρω.
- 3) Η δασική αρχή η οποία δια των υπ' αυτής δασικών οργάνων ασκεί ειδική αστυνόμευση και επιτήρηση επί των δημοσίων δασών και δασικών εκτάσεων είναι αρμοδία και **ως εκ τούτου δικαιούται και υποχρεούται να προβαίνει αυτεπαγγέλτως στην κατεδάφιση και καταστροφή των πάσης φύσεως κτισμάτων**, τα οποία έχουν ανεγερθεί ή ανεγείρονται εκτός των κηρυχθεισών, ως αναδασωτέων λόγω προηγηθείσης πυρκαϊάς, εκτάσεων, εν γένει δε στην καταστροφή παντός εκτελουμένου ή εκτελεσθέντος έργου (περιφράξεις, δενδροφυτεύσεις κ.λ.π.) εντός των ανωτέρω εκτάσεων και στην επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.
- 4) Προκειμένου να αποτρέπεται η δημιουργία τετελεσμένων γεγονότων εκ της ανεγέρσεως και ολοκληρώσεως κτισμάτων και άλλων πάσης φύσεως εγκαταστάσεων σε δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις που κηρύχθηκαν αναδασωτέες, αλλά και σε δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις μη καείσες, **οφείλουν οι δασικοί υπάλληλοι να τα επιτηρούν συνεχώς και αδιαλείπτως. Τούτο θα έχει ως συνέπεια να καθίσταται αντιληπτή αμέσως η έναρξη ανεγέρσεως κτίσματος και γενικότερα η έναρξη εργασιών** που

κατατείνουν στην μεταβολή της μορφής του δάσους και της δασικής εκτάσεως και στην προσπάθεια καταπατήσεως της εκτάσεως αυτής και έτσι να είναι ευχερέστερη η αποβολή των επίδοξων καταπατητών, η καταστροφή των υπό ανέγερση πάσης φύσεως κτισμάτων, περιφράξεων, δεδροφοτεύσεων κ.λ.π. **και εν τέλει η κατ' άρθρο 985 Α.Κ. αυτοδύναμη ανάκτηση της νομής και κατοχής για λογαριασμό του δημοσίου.**

B) Ενόψει όλων των ανωτέρω παρακαλούμε να παραγγείλετε στους κ.κ. εισαγγελείς Πρωτοδικών και οι τελευταίοι να παραγγείλουν στους διευθυντές δασών και τους υπ' αυτούς δασικούς υπαλλήλους της περιφέρειας των τα ακόλουθα :

- 1) **Να εποπτεύουν και επιτηρούν αδιαλείπτως, και εάν είναι δυνατόν σε καθημερινή βάση,** τις καείσες και κηρυχθείσες αναδάσωτες δημόσιες δασικές εκτάσεις και δάση αλλά και τα δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις τα οποία δεν έχουν καταστραφεί.
- 2) Εφόσον κατά την εποπτεία και επιτήρηση αντιληφθούν την έναρξη κατασκευής ή την κατασκευή προσφάτως εντός των ανωτέρω εκτάσεων κτίσματος ή οποιασδήποτε άλλης μορφής κατασκευή (περιφράξεις, παραπήγματα κ.λ.π.) ή τέλος την φύτευση ελαιοδένδρων ή άλλων δένδρων οφείλουν είτε μόνοι είτε με τη συνδρομή άλλων αρχών (αστυνομικών, δημοτικών, νομαρχιακών κ.λ.π.), οι οποίες είναι υπόχρεες προς τούτο, να προβαίνουν πάραυτα και άνευ άλλου τινός στην κατεδάφιση και καταστροφή των κτισμάτων και των πάσης φύσεως κατασκευών, στην επαναφορά των

πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση και στην κατ' άρθρο 985 Α.Κ. αυτοδύναμη ανάκτηση της νομής και κατοχής για λογαριασμό του δημοσίου.

- 3) Να προβαίνουν στη σύλληψη και παραπομπή των υπαιτίων στον αρμόδιο εισαγγελέα Πρωτοδικών εάν δε τούτο δεν είναι εφικτό στην καταμήνυση των υπαιτίων και στην κατάσχεση των μηχανημάτων, εργαλείων κ.λ.π. τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή του κτίσματος και των πάσης μορφής εγκαταστάσεων.
- 4) Να ενημερώνουν αμέσως τους αρμοδίους εισαγγελείς Πρωτοδικών για τις διαπιστώσεις τους και τις ενέργειές τους ζητούντες εν ανάγκη και τη συνδρομή τους.
- 5) Σε σχέση ειδικότερα προς τον προ ολίγων ημερών αποτεφρωθέντα Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας και τα λοιπά δάση και δασικές εκτάσεις στην ίδια περιοχή οι δασικοί υπάλληλοι οφείλουν να εποπτεύουν και επιτηρούν σε καθημερινή βάση ολόκληρη την έκταση που κατελάμβανε ο Εθνικός Δρυμός να προβαίνουν πάραυτα και άνευ άλλου τινός, είτε μόνοι τους είτε με τη συνδρομή άλλων αρχών υποχρέων προς τούτο στην κατεδάφιση και καταστροφή των ανεγειρομένων ή ανεγερθέντων προσφάτως κτισμάτων και των πάσης φύσεως κατασκευών ή δενδροφυτεύσεων και στην επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση εν τέλει δε στην αυτοδύναμη ανάκτηση της νομής και κατοχής για λογαριασμό του Δημοσίου. Περαιτέρω να ενημερώνουν αμέσως τον εισαγγελέα Πρωτοδικών Αθηνών δια τις ενέργειές τους συντρεχούσης δε περιπτώσεως να ζητούν τη συνδρομή τους.

Γ. Έχουμε την πεποίθηση ότι μόνον η άκαμπτη εφαρμογή των ως άνω εκτεθέντων προληπτικών και κατασταλτικών μέτρων

(άμεσες κατεδαφίσεις των ανεγειρομένων κτισμάτων κ.λ.π.) είναι δυνατόν να αποτελέσουν το λυσιτελές μέτρο προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας και ειδικότερα των δημοσίων δασών, τα οποία έχουν δυστυχώς κατέλθει, λόγω κρισίμης των και έτος μεγάλων

πυρκαϊών, σε πολύ μεγάλο ποσοστό σε σχέση προς τη συνολική επιφάνεια της χώρας, με συνέπεια να έχει ήδη τεθεί σε κίνδυνο η ζωή και η υγεία των κατοίκων της, κυρίως όμως αυτών που κατοικούν στην πρωτεύουσα και την ευρύτερη περιοχή της. Είναι, τέλος, αυτονόητη η αναζήτηση ευθυνών, ακόμη και ποινικών, από τους δασικούς υπαλλήλους οι οποίοι θα παραμελούν την εκπλήρωση των ως άνω καθηκόντων.

Ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Γεώργιος Σανιδάς

Κοινοποίηση : κ.κ. Υπουργούς

1. Δημόσιας Διοίκησης
2. Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.
3. Δημόσιας Τάξης

τους οποίους παρακαλούμε να δώσουν τις αναγκαίες οδηγίες στις αρμόδιες υπηρεσίες που υπάγονται σ' αυτούς ή εποπτεύονται από αυτούς για να παρέχουν οποιαδήποτε συνδρομή ζητείται από τις δασικές αρχές.

4. Γεωργικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τον οποίο παρακαλούμε να ενισχύσει τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες με τα απαιτούμενα μέσα προκειμένου να εκπληρώνουν την ανωτέρω αποστολή τους.

ΕΓ/